

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Підготовки бакалаврів
спеціальності 012 Дошкільна освіта
освітньої-професійної програми Дошкільна освіта

Силабус вибіркового освітнього компонента «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта

Розробник: Удот Вікторія Федорівна, старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти.

Погоджено

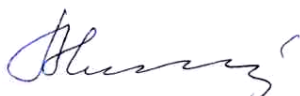
Гарант освітньо-професійної програми:

(Семенова Н. І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Семенов О. С.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка, 012 Дошкільна освіта, Дошкільна освіта перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання – 2-ий
		Семестр – 3 -ий
		Лекції – 10 год.
ІНДЗ: =		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (-ів)

Удот Вікторія Федорівна

Науковий ступінь –

Посада старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Контактна інформація 0501575062, udot.viktorija@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Освітній компонент «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» належить до переліку вибіркового ОК, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки бакалаврів зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вона забезпечує загальний та професійний розвиток бакалавра та спрямована на отримання поглиблених знань про значення дослідницької діяльності дітей в природі для їх розумового розвитку та формування життєво значущих рис характеру: активності, самостійності, допитливості, критичності, поміркованості, наполегливості, комунікабельності тощо; завдання та принципи організації дослідницької діяльності дітей в природі; сучасні дослідження з проблеми організації дослідницько-експериментальної діяльності дітей в природі; обладнання та зміст діяльності дітей у науково-природничому центрі; шляхи вивчення та врахування потреб та інтересів дітей в ході їх дослідницько-експериментальної діяльності в природі.

Зміст ОК: значення дослідницької діяльності для розвитку особистості та її місце в освітньому процесі ЗДО; формування дослідницьких умінь у дітей дошкільного віку; зміст, завдання, принципи організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку; методика проведення навчальних досліджень з дітьми дошкільного віку; інновації в організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Попередніми дисциплінами на яких базується ОК «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» є: «Психологія педагогічна та дитяча», «Педагогіка загальна».

ОК, для вивчення яких потрібні знання і уміння з ОК «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» є: «Методика формування уявлень про довкілля», «Педагогіка дошкільна», практика педагогічна (виробнича).

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є формування професійної компетентності майбутніх вихователів, що передбачає володіння системою знань та педагогічним інструментарієм щодо організації та проведення дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.

Мета ОК реалізується через систему завдань, а саме:

- узагальнення, уточнення та систематизація знань здобувачів освіти про роль дослідницької діяльності у формуванні та розвитку дитини дошкільного віку;

- розкриття теоретичних основ організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку і забезпечення умов для усвідомленого сприйняття їх майбутніми спеціалістами в галузі дошкільної освіти;

- окреслення змісту інформації про сучасні наукові дослідження та доробки вчених сучасності та передовий педагогічний досвід вихователів ЗДО в галузі розвитку особистості дитини шляхом використання у навчально-виховному процесі ЗДО експериментування та нескладних дослідів;

- формування умінь доцільно використовувати форми, методи, прийоми та засоби організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку;

- оволодіння здобувачами освіти методикою організації та проведення дослідницької діяльності з дітьми дошкільного віку.

Вивчення ОК згідно з вимогами освітньо-професійної програми передбачає формування у здобувачів освіти знань: теоретичні засади курсу, особливості ролі вихователя закладу дошкільної освіти в організації та проведенні дослідницької діяльності дітей дошкільного віку; мету, завдання та зміст провідних концептуальних, базових та варіативних програмних документів з розвитку дослідницької компетентності дітей дошкільного віку; методичні вимоги до проведення різних форм організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.

Вивчення ОК згідно з вимогами освітньо-професійної програми передбачає формування у здобувачів освіти вмінь: планувати та проводити навчально-виховані заняття з використанням методів та форм дослідницької діяльності дітей дошкільного віку в закладі дошкільної освіти; проводити просвітницьку роботу з батьками дітей дошкільного віку з питань організації дослідницької діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми Дошкільна освіта у ході вивчення освітнього компонента «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» у здобувачів вищої освіти необхідно сформулювати загальні і фахові (спеціальні) компетентності, а саме:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні інтегровані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього та дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності)

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього та дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього та дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі);

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього та дошкільного віку.

Програмні результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми

від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку

ПР-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку).

Soft skills: (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): системне, аналітичне та критичне мислення; дитиноцетризм у роботі вихователя; комунікативні навички; навички командної роботи; лідерство; креативність; адаптивність та крос-функціональність; емоційний інтелект.

Методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, Office 365), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, ігри, досліди, експерименти.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання завдань для самостійної роботи

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації успіху; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ						
Тема 1. Значення дослідницької діяльності для розвитку особистості та її місце в освітньому процесі ЗДО.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМГ, ДС /20
Тема 2. Формування дослідницьких умінь у дітей дошкільного віку.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМГ, /20

Тема 3. Зміст, завдання, принципи організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМГ, /20
Тема 4. Методика проведення навчальних досліджень з дітьми дошкільного віку.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМГ, /20
Тема 5. Інновації в організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМГ, /20
Усього годин/балів	150	10	20	110	10	100

Примітки: ^{1/} Microsoft Teams – може застосовуватися як платформа для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№	Назва теми	Кількість годин
1	Значення дослідницької діяльності для розвитку особистості та її місце в освітньому процесі ЗДО. Підготувати порівняльний аналіз понять «експериментування» та «дослідницька діяльність», результати оформити в таблицю. Схематично відобразити етапи розвитку дослідницької діяльності дітей дошкільного віку в природі. Проаналізувати дослідження науковців минулого та сучасності з проблем організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку та підготувати таблицю за зразком.	22
2	Формування дослідницьких умінь у дітей дошкільного віку. Підготувати комплекс вправ для формування вміння ставити запитання, висувати гіпотези, давати визначення поняттям, класифікувати, робити висновки. Підготувати план спостереження за природними явищами для старшої вікової групи. Підготувати та представити на занятті експерименти з водою (дослідження різних станів води).	22
3	Зміст, завдання, принципи організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. Проаналізувати діючі програми розвитку дітей дошкільного віку щодо організації дослідницької діяльності. Результати оформити в таблицю. Підготувати план проведення дослідницької діяльності на один квартал (осінь, зима, весна, літо) за зразком. Скласти перелік інвентарю та обладнання для організації дослідницької діяльності дітей у природі. Підготувати пам’ятку для дітей «Правила безпеки під час проведення дослідів та експериментів».	22
4	Методика проведення навчальних досліджень з дітьми дошкільного віку. Підготувати комплекс ігор з природними матеріалами для дітей дошкільного віку для різних вікових груп. Ігри представити на занятті. Підготувати poradnik для батьків з питань організації дослідницької діяльності дітей з об’єктами природи в домашніх умовах. Підготувати	22

	«шпаргалку» для вихователя з відповідями для дітей дошкільного віку з відповідями на такі запитання: Чому йде дощ? Звідки береться вітер? Чи можна побачити грім? Що таке туман? Чому сніг холодний? Чому ми неба мимо повітря? Як перелітні птахи знають дорогу додому?	
5	Інновації в організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. Підготувати майстер клас з виготовлення та використання в організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку бізібордів, бізікубів, та лепбуків. Підготувати та записати відео заняття-дослідження для дітей дошкільного віку. Змоделювати екологічну стежину для дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. Підготувати комплекс ігор з природними матеріалами для дітей з порушеннями слуху/зору/мовлення. Підготувати концепцію проекту для дітей дошкільного віку щодо проблеми відповідального ставлення до довкілля (тема довільна).	22
	Разом	110

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента.

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, однак при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Таблиця 4

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
10 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

4 бали	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
2 бали	Оцінюється робота здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Підсумкову оцінку визначаємо в балах як суму поточних оцінок. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової оцінки не дозволяється. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з поточного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 60 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (освітнього компонента). Залік складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами поточного оцінювання, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Складання заліку проводиться під час ліквідації академічної заборгованості згідно з розкладом. Складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПІ, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусем семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній,

неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC_%D0%9B.%D0%A3_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Дослідницька діяльність дітей дошкільного віку» виставляється за результатами поточного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 60 балів. Така оцінка виставляється в день проведення заліку.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає залік у формі письмового або усного опитування, яке охоплює весь матеріал тем модуля. У цьому випадку на залік виноситься 100 балів, а бали, набрані за результатами поточного контролю, анулюються.

Складання заліку проводиться під час ліквідації академічної заборгованості згідно з розкладом. Складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Оцінка за складання заліку здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у лінгвістичну та шкалу ECTS.

Перелік питань до заліку під час ліквідації академічної заборгованості

1. Поняття дослідницько-експериментальної діяльності дітей в природі.
2. Етапи розвитку дослідницької діяльності дітей дошкільного віку в природі.
3. Розвиток психічних процесів, вольових та моральних якостей дитини, комунікативних умінь, пізнавальних інтересів та потреб в процесі дослідницької діяльності.
4. Експериментування. Відмінність експериментування від дослідницької діяльності.
5. Ідеї використання дослідницького навчання в педагогічних працях та практиці роботи Франсуа Рабле та Мішеля Монтеня, Дж. Локка, Ж. Ж. Руссо.
6. Евристичний метод у навчально-виховній системі Дж. Дьюї.
7. Ідеї дослідницького навчання у навчально-виховних системах кінця XIX – початку XX століття.
8. Дослідницькі методи у вітчизняній педагогіці кінця XIX – початку XX століття (погляди А. Я. Гердта і П. Ф. Каптерева; Т. В. Кудрявцева; К. П. Ягодовського тощо).
9. Ідеї використання дослідницького навчання дітей дошкільного віку (С.Френе, М. Монтессорі).
10. Практична екологія як напрямок методики ознайомлення дітей з природою (дослідження Н. М. Горопахи, Л. І. Зайцевої, С. П. Єлманової, Н. М. Кот, Н. В. Лисенко, З. П. Плохій, О. І. Савенкова).
11. Розвиток пізнавальних інтересів та допитливості дітей шляхом нескладного експериментування (дослідження Г. В. Беленької, Л. І. Зайцевої, робота М. М. Вірзіліна).
12. Сутність понять «проблема» та «проблемна ситуація». Вправи для формування вміння бачити проблеми.
13. Запитання як форма вираження проблеми, яка пробуджує потребу в пізнанні.
14. Гіпотеза як передбачене, ймовірне знання, ще не підтвержене досвідом передбачення подій. Вправи для формування вміння висувувати гіпотези.
15. Поняття – одна із форм логічного мислення. Вправи для формування вміння давати визначення поняттям; класифікувати, робити висновки.
16. Спостереження та експеримент як методи дослідження. Вправи для формування у дітей вміння спостерігати; вміння і навичок проведення експериментів.

17. Завдання дослідницької діяльності дітей в природі на основі діючих програм в закладах дошкільної освіти.
18. Основні групи завдань дослідницької діяльності дітей в природі у відповідності до освітніх ліній розвитку особистості (за Базовим компонентом дошкільної освіти (2021 р.)).
19. Зміст діяльності дітей у науково-природничому центрі.
20. Принципи організації дослідницької діяльності дітей в природі.
21. Вивчення індивідуальних інтересів дітей при організації їх дослідницької діяльності.
22. Сутність поняття «пошукова поведінка», її компоненти та своєрідність їх формування у дошкільному віці.
23. Зміст самостійної пошукової діяльності дітей в природі.
24. Роль самостійної пошукової діяльності в природі для розвитку особистості дитини.
25. Умови стимулювання пошукової поведінки дітей.
26. Значення дослідницько-пошукової діяльності у природі для формування основ екологічної культури дітей.
27. Створення в ЗДО умов для організації дослідницької діяльності дітей у природі.
28. Класифікація форм організації дослідницької діяльності дітей в природі.
29. Дослід як вид спостереження, що організовується у спеціальних умовах і передбачає пошукові дії дітей.
30. Методика проведення елементарних дослідів з дошкільниками. Види, зміст, структура елементарних дослідів з об'єктами та явищами природи.
31. Експеримент. Види експериментів. Методика проведення експериментів. Експериментування дітей з батьками вдома, як спосіб пізнання природи.
32. Індивідуальна робота дітей за інтересами у науково-природничому центрі.
33. Навчальне дослідження як форма організації дослідницько-пошукової діяльності дітей дошкільного віку. Компоненти навчального дослідження. Структура організації навчального дослідження з дітьми дошкільного віку.
34. Безпосередні (прямі) методи керівництва дослідницькою діяльністю дітей в природі.
35. Опосередковані методи керівництва дослідницькою діяльністю дітей в природі.
36. Етапи проведення пошукової роботи у ігровій формі.
37. Тематика навчальних досліджень, що проводяться з дітьми дошкільного віку.
38. Підготовка матеріалів та обладнання для дослідної роботи дітей у природничо-науковому центрі та для самостійного експериментування.
39. Робота з родинами вихованців з питань організації дослідницької діяльності дітей з об'єктами природи в домашніх умовах.
40. Функції та завдання створення екологічної стежини у ЗДО в контексті реалізації завдань дослідницької діяльності дітей в природі.
41. Спостереження на екологічній стежині. Види спостережень у природі. Використання художнього слова під час спостережень у природі.
42. Дослідницька робота на екологічній стежині.
43. Екологічні та дидактичні ігри під час екскурсій в природу та цільових прогулянок, як складові дослідницької діяльності дітей в природі.
44. Концепція STREAM-освіти (2020 р.), її ключові положення щодо організації дослідницької діяльності дітей в природі.
45. Метод екологічного проєкту, його структура та роль у формування у дітей уявлень про взаємозв'язки у природі.
46. Тематика екологічних проєктів старших дошкільників.
47. Методичні прийоми керівництва дослідницькою діяльністю дошкільнят на різних етапах розробки та реалізації екологічного проєкту.
48. Мнемотехніка і дослідницька діяльність дітей в природі.
49. Мнемотаблиці і методика роботи з ними під час дослідницької діяльності в ЗДО. Варіанти змісту мнемотаблиць для дітей різного віку.
50. Види та особливості підбору бізібордів та бізікубів, лепбуків для хлопчиків та дівчат, їх педагогічний потенціал для зростаючої особистості дитини.

51. Вплив бізбордів та бізікубів, лепбуків на розвиток дослідницьких умінь дітей.
52. Особливості створення бізборда та бізікуба, лепбука власноруч для розвитку дослідницької діяльності дитини на етапі дошкільного дитинства.
53. Використання бізбордів та бізікубів, лепбуків в сім'ях дошкільників: методи залучення батьків та дітей до спільної дослідницької діяльності.
54. Технології відеозв'язку (Zoom, Google Meet та ін.) під час дистанційного навчання дітей пошуково-дослідницькій діяльності в природі.
55. Підготовка вихователя ЗДО та батьків до дистанційних форм роботи для навчання дітей пошуково-дослідницькій діяльності в природі.
56. Особливості використання відео, мультимедійних презентацій у роботі з дистанційної дослідницької діяльності дошкільників.
57. Робота з батьками – онова гармонійного розвитку дитини-дослідника поза межами ЗДО.
58. Заходи супроводження дитини з особливими потребами у освітньому процесі.
59. Значення, зміст і завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами в дослідницькій діяльності.
60. Формування навичок організації дослідницької діяльності дітей з ООП у майбутніх вихователів ЗДО.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Бабюк Т. Й. Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2011. 64 с.
2. Беленька Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. К.: Сім кольорів, 2014. 56 с.
3. Гнізділова О. А. Дослідно-експериментальна діяльність дітей з природними об'єктами в умовах ДНЗ. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. 106 с. .
4. Горопаха Н. М. Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.
5. Зайцева Л.І. Розкриваємо таємниці довкілля: методичний посібник. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. 110 с.
6. Іщенко Л., Мельникова О. Розвиток дослідницьких здібностей у дітей старшого дошкільного віку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Випуск 2 (45). С. 75-79.
7. Кругій К., Стеценко І. STREAM-освіта: розвиваємо критичне мислення дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 2020. № 3. С. 3.

8. Лаба Н.Г., Поніманська Т.І. Перетворюємо Світ: система інтегрованих занять з дітьми шостого року життя. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 400 с.
9. Мандруємо екологічною стежиною : дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі / авт.-упоряд. : С. Ю Павлюк, Л. С. Русан, Г. І. Колосінська. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 168 с.
10. Маричева О. Б. STREAM-освіта в дошкільному закладі. Система роботи з формування у дітей інженерного мислення. Навчально-методичний посібник, Вінниця: ММК, 2017. 47 с.
11. Моніторинг основних компетенцій дітей старшого дошкільного віку / Авт.-укл. Кривоніс М. Л., Дроботій О. Л. Х.: Ранок, 2013. 96 с.
12. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей старшого дошкільного віку: розробки занять; у 2 ч. Ч. 1 / упоряд.: О.М. Березіна, О. Л. Цимбалюк. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 248 с.
13. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей старшого дошкільного віку: розробки занять; у 2 ч. Ч. 2/ упоряд.: О.М. Березіна, О. Л. Цимбалюк. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 288 с.

Додаткова

1. Беленька Г. Експериментально-дослідницька діяльність дітей у природі як технологія пізнавального розвитку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 11. С. 6-10.
2. Богуш А. М. Індивідуально-творче самовираження дітей дошкільного віку в ігрових ситуаціях. *Особистість у єдиному освітньому просторі*. Запоріжжя, 2014. С. 48-51.
3. Вераска М. Організація проектної діяльності у дитячому садку: творчі проекти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. (№2), С. 31–36.
4. Гарбарчук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дослідницька діяльність для дітей старшої групи. *Дошкільне виховання*. 2020. № 3. С. 20.
5. Михайліченко Т. Інтеграція пошуково-дослідницької діяльності з різними видами діяльності дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу* 2010. № 7. С. 42-50.
6. Музика Г., Острань Р. Найкраща іграшка: ігри з піском для дітей усіх вікових груп. *Палітра педагога*. 2020. № 5-6. С. 17.
7. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
8. Присяжнюк Л. Прогулянки в дитячому садку: методичні засади. *Палітра педагога*. 2020. № 9. С. 3.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Vasilias Christidou. Teaching Magnetic Attraction to Preschool Children: A comparison of Different Approaches. URL: https://www.academia.edu/213860/Teaching_Magnetic_Attraction_to_Preschool_Children_A_Comparison_of_Different_Approaches
2. Бізборд і бізікуб за методикою Марії Монтесорі для досліджування. URL: <https://inkluzia.com.ua/bizibord-i-bizikub-za-metodikou-montessori/>
3. Гаврило О. І. Психологічні і педагогічні основи дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. URL: <https://bit.ly/3dz786e>
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2021р. №33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». URL: <https://bit.ly/3CLBtcb>
5. Павлієнко С. С. Розвиток пізнавального інтересу у дітей старшого дошкільного віку у процесі пошуково-дослідницької діяльності. Strasbourg, République française. 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/5425/5389>
6. Пошуково-дослідницька діяльність дошкільників. Режим доступу: <http://dmytrivka.dytsadok.org.ua/poshukovodoslidnicka-diyalnist-17-05-56-26-12-2017/>
7. Пошуково-дослідницька діяльність, як засіб стимулювання пізнавальної активності дошкільників. URL: <http://uladivske.dytsadok.org.ua/starshij-doshkilnij-vik-18-08-10-02-02-2018/>

8. Сорочинська О. А., Павлюченко О. В. Особливості експериментально-дослідницької діяльності в природному довкіллі дітей старшого дошкільного віку. URL: <https://bit.ly/3BC8Agm>